

II.

Prof. HAMBURGER eindigt zijn beschouwing over SCHÄFER's methode over kunstmatige ademhaling met de opmerking, dat wij na nauwkeurige waarneming der desbetreffende gevallen over enkele jaren ook ten onzent een op eigen ervaring gegronde meening zullen kunnen uitspreken. Doch reeds nu heeft mij iets getroffen, dat, hoewel het nog nadere bevestiging behoeft, toch genoeg in het oog springend is om m. i. bekend te maken, daar het wellicht voor sommigen een prikkel te meer mag zijn niet alleen om SCHÄFER's methode toe te passen, doch ook en vooral om haar te onderwijzen.

Waarschijnlijk grootendeels onder invloed van het boekje van VON ESMARCH-QUANJER, een leiddraad bij het onderwijs in eerste hulp bij ongelukken, een boekje, dat door de staatcommissie in het belang van het verleenen van eerste hulp bij ongelukken kosteloos uitgereikt wordt aan leeraren en leerlingen van cursussen, werd tot nu door de leeraren in hoofdzaak gewezen op de methoden van kunstmatige ademhaling van SILVESTER, HOWARD, SCHÜLLER, en LABORDE. In den 5den druk wordt de methode van SCHÄFER niet genoemd, in den 7den druk wel, doch na een veel uitvoeriger bespreking van die van SILVESTER, „die ik bij voorkeur aanbeveel” 1). En nu heeft mij de ervaring geleerd bij eenige honderde personen, die ik kon ondervragen omtrent de methode van SILVESTER nadat zij een cursus in het verleenen van eerste hulp bij ongelukken gevolgd hadden, dat het hooge uitzondering was, wanneer iemand van die honderde personen SILVESTER's methode zonder storende vergissingen kon demonstreeren. Vooral bij het redden van drenkelingen, waar de patiënt eerst met het aangezicht naar beneden, dan op den rug moet liggen, waar onthouden moet worden hoe het hoofd al of niet moet liggen, waar gelet moet worden op de tong, heerscht vaak een schromelijke verwarring in het toepassen der methode.

Ik heb dit jaar voor het eerst SCHÄFER's methode gedemonstreerd en wel als de methode bij voorkeur. En bij 10 personen, wie ik na het volgen van den cursus verzocht de methode toe te passen, waren er zeven die zonder fout wisten wat ze doen moesten, die dus de methode *onthouden* hadden in haar geheel, iets wat voor SILVESTER's methode moeilijker is en dan ook vrij slecht gebeurt. Ik zal dan ook voortgaan den leek SCHÄFER's methode als de methode te demonstreeren en te leeren.

Zelfs al zou de invloed van de methode van SILVESTER een gunstiger invloed hebben op den terugkeer van ademhaling en bloedsomloop dan die van SCHÄFER, dan heeft de leek nog meer aan een methode, die, hoewel minder volkomen, veel beter door hem beheerscht en *onthouden* kan worden dan de andere, misschien iets betere, doch waarvan de toepassing voor hem vaak vrij groote bezwaren heeft.

Amsterdam, 14 Maart 1910.

A. KROVELD.

TOEPASSING VAN VLOEIBAAR KOOLZUUR VOOR
GENEESKUNDIGE DOELEINDEN.

Het zij mij vergund naar aanleiding van het artikel van collega VOORTHUIS over bovenstaand onderwerp in het vorige nummer van dit *Tijdschrift* mede

1) Ik haal de woorden van den schrijver aan.

te deelen, dat ik den zomer van het vorige jaar in Berlijn „koolzuursneeuw” bij de behandeling van naevi zag toepassen. Het uitstroomen van den koolzuurdamp ging met een zóó hevig sissend geluid gepaard, dat ik mij best begrijpen kan, dat het een gevoel van onrust veroorzaken kan bij dengeen, die voor het eerst, zonder het door anderen te hebben zien voordoen, deze methode toepast.

Ik kreeg den indruk, dat het noodzakelijk is, het bereiden en hanteeren der sneeuwstaafjes gehandschoend uit te voeren; wie een koolzuursneeuwstaafje met de onbeschermd hand op de huid van zijn patiënt drukt, stelt zich zelf bloot aan de ongewenschte werking van het geneesmiddel.

De bereiding der sneeuwstaafjes geschiedde door een trechtertje, gelijk bij het oorspiegelen gebruikt wordt, rechtop op de tafel te zetten (de grootste opening naar beneden gekeerd); terwijl nu de eene hand het trechtertje vasthoudt, wordt door de andere hand het trechtertje met sneeuw opgevuld en afwisselend de massa in het trechtertje met een stokje opgestopt; als de vulling geschied is, wordt onder licht drukken met het stokje op de massa, het trechtertje opgelicht en een sierlijk sneeuwstaafje is voor het gebruik gereed.

De sneeuwstaafjes behooren, getuige hun werking, tot de heroica en door de beschreven bereidingswijze krijgt men staafjes, waarmede zeer kleine gedeelten van de huid behandeld kunnen worden; dit kan een voordeel zijn zoowel voor den patiënt als voor den geneeskundige, omdat men dan eerst aan een gedeelte van het te behandelen terrein den invloed van de behandeling kan nagaan.

Gaarne breng ik collega voorthuis hulde voor zijn belangrijk artikel en ik twijfel niet, of hij zal in dit schrijven een bewijs van mijn belangstelling zien.

Amsterdam, Maart 1910.

J. DE HARTOGH JR.

GROENE KRUIS-JUBILAEUMS-TENTOONSTELLING EN CONGRES.

Ter herdenking van het tienjarig bestaan der Groene-Kruis-beweging, in welk tijdsverloop „het Groene Kruis” met meer dan 400 afdeelingen en ruim 100000 leden in alle provinciën werd georganiseerd, zal in September a. s. te Utrecht in het Park „Tivoli” een tentoonstelling en congres worden gehouden, op welk laatste de stichting van een centralen bond der verschillende gewestelijke vereenigingen zal worden overwogen. Dertien groep-comité's zijn gevormd voor de verschillende afdeelingen, waaruit de tentoonstelling zal bestaan, als: 1°. de geschiedenis en de hedendaagsche toestand van „het Groene Kruis”; 2°. de geschiedenis der ziekenverpleging; 3°. hedendaagsche toestanden in strijd met een goed geregelde verzorging van zieken *hier te lande*; 4°. hedendaagsche toestanden op het gebied der ziekenverpleging in *Oost- en West-Indië*; 5°. de verpleging van zieken in eigen woning overeenkomstig thans als goed erkende beginselen; 6°. het reddingswezen; 7°. de volks- en ziekenvoeding; 8°. de geschiedenis der hygiëne; 9°. de algemeene toepassing der hygiëne; 10°. de hygiëne van den sport; 11°. de hygiëne der opvoeding; 12°. de prophylactische en directe specifieke ziektebestrijding; 13°. de kwakzalverij en haar bestrijding; terwijl daarnaast een commissie is